

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 231)

Mera Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/509)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/3971

30.9.1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün değişik 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

1/364 Mera Kanunu Tasarısı (S. Sayısı : 350)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-120/01864

9.3.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 23.2.1992 tarihinde kararlaştırılan "Mera Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Mera, yaylak ve kışlaklar; çok değişik türde ve genellikle uzun ömürlü bitki örtüsüyle, hayvanların hemen hemen her mevsimde beslenmelerini sağlamaktadır. Ülkemizde hayvan yetiştiriciliği, büyük ölçüde mera hayvancılığı şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte, köylü ve sürü sahipleri, bu gibi yerlere bakım, ıslah ve koruma konularında hiçbir yatırım yapmamakta ve buralardan ucuz veya masrafsız şekilde istifade etmektedirler. Bu yüzden de mera, yaylak ve kışaklara kapasitenin çok üstünde hayvan salınarak, otların yeniden gelişemeyecek derecede kökten yedirilmesine, dolayısıyla toprağın örtüsüz kalarak yağmur ve rüzgâr erozyonları sonucu akıp gitmesine, meranın otlatma gücünü yitirip bir daha hayvan otlatılamayacak duruma gelmesine sebep olmaktadır.

Hayvan yetiştiricinin amacı; et, süt, yapağı ve deri gibi ürünlerin elde edilmesi olup, bunun sağlanabilmesinin de, hayvan yemlerinin bilimsel esaslara göre düzenlenmesine bağlı bulunduğu açıktır.

Mera, yaylak ve kışlakların hukukî durumlarının tespiti, köy ve belediye tüzelkişilikleri adına tahsisi, ihtiyaç fazlasının ayrılması ve gerektiğinde tahsis amacının değiştirilmesi işlemleri, 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanunu yürürlüğe girinceye kadar 4753 ve 5618 sayılı Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak mülga Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğüne; 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanununa göre uygulamalar, reform bölgesi içinde mülga Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığınca, reform bölgeleri dışında ise mülga Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğüne yürütülmüştür.

Ancak, 4753 ve 5618 sayılı kanunların yürürlükten kaldırılması ve 1757 sayılı Toprak ve Tarım Reformu Kanununun Anayasa Mahkemesince iptali sonucunda, 10.5.1978 tarihinden itibaren bu konu ile ilgili görevlerin yapılmasını sağlayacak mevzuat kalmamıştır.

Aslında, yukarıda sayılan kanunlar; önemli ölçüde mera, yaylak ve kışlakların tespiti, tahsis ve tahsis amacının değiştirilmesine ağırlık vermiş ve uygulamalar da sadece bu yönde yapılmıştır. Buna karşılık, bakım, ıslah ve hatta koruma konuları sürekli ihmal edilmiştir.

Bugün için, başta Medenî Kanun ve Köy Kanunu olmak üzere diğer bazı kanunlarda, mera, yaylak ve kışlaklara birkaç madde ile değinilmekte ise de, bunların yeterli olması ve esas amaca hizmet etmesi mümkün görülmemektedir.

Son olarak yürürlüğe giren 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu ile 3202 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda mera, yaylak ve kışlaklarla ilgili bazı hükümler bulunmakla beraber, bunların da yeterli olduğu söylenemez.

1938 yılında ülkemizde 41 068 000 hektar mera alanı bulunmakta iken, bu miktar giderek azalmış ve günümüzde yaklaşık % 50 oranına kadar düşmüştür. Bu düşüş, hızla çoğalan nüfusun ekilebilir toprağa olan baskısı ile kısmen tarıma elverişli arazinin artması şeklinde olmuşsa da, çoğunlukla tarıma elverişsiz ve eğimi fazla arazilerin açılmasıyla mera niteliği bozulmuş ve toprakların tamamen elden gitmesi sonucunu doğurmuştur.

Yapılan araştırmalara göre, mera alanlarının yararlanma, bugünkü sistem içinde devam ettiği takdirde elde kalan meralar, halen yurdumuzda mevcut bulunan hayvan varlığının 1/3'ünü ancak besleyebilecektir. Bunun sonucunda meralar tahrip olacak ve hayvanlar yeterli beslenemediğinden verimleri düşük olacaktır. Ayrıca, başıboş hayvan otlatma, orman varlığımızı da tehlikeye sokacaktır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca köylerde yapılan demonstrasyon çalışmaları sonucunda; mera, yaylak ve kışlakların korunması, bakılması, ıslahı ve otlatmanın teknik usullere göre bir düzene sokulması ile meraların yem verimlerinin ve dolayısıyla üretilecek hayvansal ürünlerin 4-5 kat artırılabilceği ortaya çıkmıştır.

Bir merayı uzun yıllar en yüksek verim seviyesinde tutabilmek için, o merada otlatmaya başlama tarihinin tespiti, otlatma süresinin belirtilmesi, hayvan cins ve miktarlarının bilinmesi ve otlatma mevsimi sonunun tespiti ile bunlara mutlaka uyulması mecburidir. Ne var ki, bunların hiç birisi ülkemizde uygulanmamaktadır.

Sonuç olarak, hayvancılıkta verimin artırılması, fertlerin ve toplumun mera yaylak ve kışaklardan tabii yararlanma haklarının düzenlenmesi ve konuyla ilgili anlaşmazlıkların önlenmesi, mera topraklarının ıslahı, bakımı ve korunması, adalet ilkelerine uygun yararlanmanın sağlanması gibi hukukî, teknik, ekonomik ve sosyal faydalar getirecek bir düzenlemenin yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Tasarı bu amaçlarla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu maddede, Kanunun amacının; mera, yaylak ve kışlakların tespit ve tahdidi ile köy veya belediye tüzelkişilerine tahsisine, bu yerlerin kullanılmasına, verimliliklerinin artırılmasına ve kullanımlarının sürekli olarak denetlenmesine ilişkin esasların belirlenmesi olduğu açıklanmıştır.

Madde 2. — Bu madde ile, bu Kanunun 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu uyarınca reform bölgesi ilan edilen alanların dışındaki köy ve beldelerde geçerli olduğu hüküm altına alınmıştır.

Madde 3. — Bu madde ile çayır, mera, yaylak, kışlak, otlatma hakkı, tahsis, tahdit, tespit ve komisyon gibi kavramlar, farklı yorumlara yol açmayacak şekilde kesin hatlarıyla tanımlanmıştır.

Madde 4. — Bu madde ile, mera, yaylak ve kışlakların hukukî durumu açıklığa kavuşturularak, bunların Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki araziler olduğu vurgulanmış; ayrıca köy ve belediye sınırları içindeki halkın bunlardan yararlanma şekli belirtilmiştir.

Madde 5. — Bu maddede, tahsise konu olacak mera, yaylak ve kışlak yerleri belirlenmiştir.

Madde 6. — Bu maddede, tespit ve tahsis işlemlerinin Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yapılması, bu amaçla Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı il müdürlüklerinde, il müdürünün başkanlığında ilgili kuruluşlardan da temsilcilerinin katılımıyla bir komisyon kurulması öngörülmüştür.

Madde 7. — Bu madde ile, mera komisyonunun, çalışma alanına giren köy ve belediyeler ile inceleme gün ve yerini ilgili köy muhtarlıklarına ve belediye başkanlıklarına tebliğ etmesi ve uygulamanın başlama tarihinden en az otuz gün önce bu köy veya belediyelerle bağlı oldukları ilçelerde alışılmış araçlarla duyurması hükme bağlanmış; ayrıca maddeye, 3402 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi ile paralellik sağlayan hükümler getirilmiştir.

Madde 8. — Tespit ve tahsis işlemlerinin mümkün olduğunca hatasız yapılabilmesini sağlamak üzere uygulama öncesi ayrıntılı araştırmaların yapılması zarurî görüldüğünden; bu maddeyle, köy muhtarları ile belediye başkanlarına ve ilgili kuruluşlara, komisyona bilgi temini hususunda yükümlülük getirilmiştir.

Madde 9. — Bu madde ile, mera, yaylak ve kışlak alanlarına ait haritaların tanzimi ve varsa sınır ihtilaflarının uygulama aşamasında giderilmesi amacıyla teknik ekiplerin kurulması öngörülmüştür.

Madde 10. — Bu madde ile, mevcut durumun ve bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren mera, yaylak ve kışlak alanlarında yapılacak sosyal ve fizikî düzenlemelerin sağlıklı bir şekilde izlenebilmesi için, takip edilecek usul belirtilmiştir.

Madde 11. — Bu madde ile, mera, yaylak ve kışlakların tahsisi için ihtiyaç tespitinin nasıl yapılacağı ve ihtiyaç fazlası arazinin tasarruf şekli düzenlenmiştir.

Madde 12. — Uygulamada sorun doğmaması için, değişik nitelikteki yerlerin tahsis amacının parsel bazında belirtilmesi ve otlatma kapasitesi ile buna göre aile işletmelerinin büyükbaş hayvan birimi üzerinden otlatma haklarına tahsis kararında yer verilmesi öngörülmüştür.

Madde 13. — Bu madde ile, tahsis kararının, itirazda bulunanlarla köy muhtarlıklarına ve belediye başkanlıklarına tebliğ edileceği ve ilgili köy ve belediye sınırları içinde duyurulacağı belirtilmiştir.

Madde 14. — Bu madde ile, dava hakkı ve tahsis kararlarının nasıl kesinleşeceği açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 15. — Mera, yaylak ve kışlakların, hayvancılık faaliyetleri dışında kullanılmamasının temel prensip olarak kabul edildiği belirtilen ve bu maddede, zorunlu durumlarda amaç dışı kullanımların neler ve nasıl olabileceği de ayrıca öngörülmüştür.

Madde 16. — Mera, yaylak ve kışlak ihtiyaçlarında zaman zaman değişiklikler meydana gelmesi doğaldır. Ancak, bu konu ile ilgili değişiklik taleplerinin disipline edilebilmesi amacıyla öngörülen bu madde ile, son tahsis kararından itibaren en az beş yıl geçmesi şartı getirilmiştir.

Madde 17. — Zilyedlik yoluyla mera, yaylak ve kışlaklar üzerinde alınan tescil kararlarının esas itibariyle geçersiz olması dolayısıyla, bu madde ile, komisyonların bu gibi durumları Hazineye bildirmeleri mükellefiyeti öngörülmüştür.

Madde 18. — Bu madde ile, tespit, tahdit ve tahsis edilen mera, yaylak ve kışlakların çevrelerinin teknik esaslara uygun olarak sınır işaretleriyle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 19. — Ülke hayvancılığının gelişmesinde mera, yaylak ve kışlakların önemi bilinmektedir. Ne var ki, uzun yıllar devam eden bilinçsiz ve amaç dışı kullanma sonucu verim, çok büyük ölçüde düşmüştür. Bütün bu sorunları aşabilmek ve mera alanlarında yüksek verimlilik ve süreklilik sağlayabilmek, bu konuda alınacak idarî ve hukukî tedbirlerin yanısıra bilimsel yaklaşımlara da önem vermekle mümkün olabilecektir. Bu sebeple kaleme alınan bu madde ile, gerekli görülecek yerlerde mevcut ziraî araştırma enstitülerinin bünyelerinde mevzuat çerçevesinde mera araştırma bölümlerinin kurulması öngörülmüştür.

Madde 20. — Mera, yaylak ve kışlakların ve bunların sınır işaretlerinin, her türlü tecavüzdten korunmasında, tahrip edilmemesinde, tahsis amacına uygun kullanılmasında, geliştirme projelerinde öngörülen hususların yerine getirilmesinde ilgili Devlet kuruluşlarının yanısıra, köy muhtarlıkları ve belediye başkanlıklarına da görev ve sorumluluklar getirilmiştir.

Madde 21. — Bu madde ile, mera, yaylak ve kışlakların amaç dışı kullanımı önlediği gibi, mezkur yerlere inşaat yasağı da getirilmiştir.

Madde 22. — Mera, yaylak ve kışlakların kaydedildiği özel sicillerin tanziminden sonra, bu Kanunla ilgili olarak herhangi bir arazinin cins ve niteliğinin ispatında, sadece özel sicil kayıtlarının geçerli bir delil olabileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 23. — Bu maddede, tahsis edilen yerlerden amaç doğrultusunda yararlanılabilmesi için yararlanma hakkının kapsamı belirlenmiştir.

Madde 24. — Bu madde ile, aşırı otlatmanın önlenmesi için tedbirler öngörülmüş ve daha sonraki gelişmelere göre otlatma kapasitelerinde değişiklik yapma yetkisi düzenlenmiştir.

Madde 25. — Bu madde ile, köy ve belediye sınırları içine çiftçilikle geçinmek üzere yerleşenlerle buralarda yeni aile kuranlara yararlanma hakkı tanınması hususunda, mevcut arazi imkânlarına göre mera komisyonu yetkili kılınmıştır.

Madde 26. — Bu maddede, ihtiyaç fazlası ürünlerin, il müdürlüğünün kararı ile satılabileceği ve gelirlerin köy sandığına veya belediye bütçesine gelir kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 27. — Bu madde ile, mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanan çiftçi ailelerinin, yapılacak bakım ve ıslah çalışmaları giderlerine Bakanlar kurulunca tespit edilecek süre ve miktarlarda katılmaları ve mera üstünde otlatacakları hayvan miktarına göre bir ücret ödemeleri öngörülmüştür.

Madde 28. — Mera, yaylak ve kışlaklardan yararlananların, yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde, yararlanma haklarını geçici veya sürekli olarak kaybedecekleri ve yasaklanmış yerlerde hayvanlarını olatmaya devam edenlerle mera, yaylak ve kışlakları tahrip eden veya izinsiz inşaat yapanlar hakkında kanunî işlem yapılacağı bu maddede belirtilmiştir.

Madde 29. — Orman bölgelerindeki mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanabilmek için, 6831 sayılı Orman Kanununun ilgili hükümlerine uyulmasının şart olduğu bu maddede öngörülmüştür.

Madde 30. — Bu maddede, idarî sınırlarda yapılacak değişikliklerin; mera, yaylak ve kışaklara ilişkin tahsis kararlarını etkilemeyeceği belirtilmiştir.

Madde 31. — Bu maddede, bu Kanunun uygulanması ile ilgili hususların Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 32. — Bu maddede, 1580 sayılı Kanunun 159 uncu maddesinin çayır ve meralara ilişkin hükmü ile diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümlerinin yürürlükten kaldırıldığı belirtilmiştir.

Geçici Madde 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce mera, yaylak ve kışaklarla ilgili olarak açılmış davalara devam olunacağı ve bu yerlerde davalar sonuçlanıncaya kadar herhangi bir uygulama yapılmayacağı belirtilmiştir.

Madde 33. — Yürürlük maddesidir.

Madde 34. — Yürütme maddesidir.

Tarım, Orman, Köyişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tarım, Orman, Köyişleri Komisyonu

Esas No. : 1/509

Karar No. : 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Mera Kanunu Tasarısı; Tarım ve Köyişleri, Orman ve Adalet Bakanlıkları ile TEMA Vakfı temsilcilerinin de katıldığı 28.11.1996, 5.12.1996, 11.12.1996, 19.12.1996, 26.12.1996 ve 9.1.1997 tarihli Komisyonumuz toplantılarında görüşülmüştür.

Çeşitli kanunlarla tahsis edilmiş veya kadimden beri bu amaçla kullanılmakta olan mera, yaylak ve kışakların; tesbiti, tahdidi ile köy veya belediyelerin tüzelkişiliklerine tahsislerinin yapılması, uygun şekilde kullanılmasının sağlanması, bakım ve ıslahlarının yapılması, bu hizmetlerde devamlılığın sağlanması, kullanımlarının sürekli olarak denetlenmesi ve gerektiğinde kullanım amacının değiştirilmesi amacı ile hazırlanan Kanun Tasarısının tümü üzerinde yapılan müzakerelerde, gerek Hükümet temsilcileri ve gerekse Komisyon üyeleri tarafından;

— Türkiye hayvancılığının bir numaralı meselesinin kaba yem açığının kapatılamaması olduğu ve bu açığın halen 30 milyon ton civarına ulaştığı ve bu nedenle hayvanlarımızın yeterince beslenemediği, mera hayvancılığının ülkemizde çok büyük bir önem arzettiği, ancak bugüne kadar bu konudaki yasal boşluk nedeniyle meralarımızın rasyonel kullanılmadığı, hatta var olanların mu-

hafazasında bile çok büyük problemlerin olduğu, Kanun Tasarısına sadece hayvanların beslenmesi ve bu kaynaklardan daha fazla ot elde edilmesi açısından bakılmayıp, aynı zamanda 20 nci yılın en büyük sorunlarından birisi olan ve son derecede ciddi boyutlara ulaşan erozyonla mücadele ve çevre korunmasına büyük katkılar sağlayacak bir Tasarı olarak da bakılmasının daha da doğru bir yaklaşım olacağı;

İfade edilmiş ve maddelerinin müzakeresine geçilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Kanun Tasarısının maddeleri üzerinde yapılan müzakereler sonucunda;

— Eldeki otlak ve çayır potansiyelinin tam olarak tespitinin zarurî bir ihtiyaç olması amacıyla 1 inci maddeye “..... ve kamuya ait otlak ve çayırların ” ibaresi eklenmiştir.

— 3083 sayılı Kanunla reform uygulama bölgesi ilan edilen yerlerde topraksız veya az topraklı kişilere mera vasfındaki araziler dağıtılarak mülkiyet sahibi yapılmaktadır. Bu uygulama meralardaki tahribatı artırmakta ve hayvanların otlatılacağı meraların giderek azalmasına neden olmaktadır. Bu gibi sakıncaları bertaraf etmek üzere 3083 sayılı Yasanın uygulandığı bölgelerin de Mera Kanunu kapsamına alınmasının daha uygun olacağı düşüncesiyle 2 nci madde yeniden düzenlenmiştir.

— 3 üncü maddenin (a) bendindeki “..... sınıflama” tabiri sadece meralar için değil, genel toprakların kullanımıyla ilgili sınıflandırmayı ifade ettiği için, genel bir kapsamı ihtiva etmektedir. Arazinin mera mı, yoksa başka vasıflı bir arazi mi olduğunu tespit edebilmek amacıyla (a) bendi değiştirilmiş ve maddeye (k) bendinden sonra gelmek üzere yeni (l), (m) ve (n) bendleri eklenerek yeni tanımlar getirilmiştir.

— Mera, yaylak ve kışlaklar üzerinde Hazinesinin mülkiyet hakkının kabulü halinde, bu yerlerde Devletin hüküm ve tasarrufu söz konusu edilemez.

Devletin hüküm ve tasarrufu; üzerinde özel veya kamu mülkiyeti kurulamayan ve Medenî Kanununun 641 inci maddesinin kapsamı içerisinde ifade edilen sahihsiz mallarla birlikte, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde belirtilen mallar üzerinde bahse konu olabilir. Ayrıca kuru mülkiyet, ancak özel mülkiyet konusu olan arazi üzerinde tesis edilebilir. Açıklanan bu nedenler ve mera, yaylak ve kışlakların hukukî durumlarının kesin olarak tespit edilmesi, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, vasıfları bozulan bu yerlerin eski konumuna getirilmesi için yapılan masrafların sebebiyet verenlerden tahsiline imkân sağlayabilmek amacıyla 4 üncü madde yeniden düzenlenmiştir.

— Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte tapu kayıtlarında mera, yaylak ve kışlak olarak görülen de amacının dışında kullanılan yerlerin de bu Kanun kapsamına alınabilmesi amacıyla 5 inci maddeye (d) bendi eklenmiş ve maddenin son fıkrası Kanun Tasarısının 14 üncü maddesi ile çelişkili bulunduğundan maddé metninden çıkarılmıştır.

— 6 ncı maddedeki mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsisinin yapılmasında görev yapacak Komisyonlardaki ihtisas sahibi kamu kurumu temsilcilerinin sayısı yeterli görülmemiş; keza teknik ekiplerin kurulması amaçlandığından ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Bakanlık bünyesinden ayrılması nedenleriyle söz konusu madde yeniden düzenlenmiştir.

— Orman içi, orman kenarı ve orman üst sınırı ile ilgili meralara ait bilgi ve belgelerin zamanında orman teşkilatınca Komisyona teslim edilmesini sağlamak amacıyla 7 nci maddenin birinci fıkrası değiştirilmiş ve 2 nci fıkrasındaki “Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü” ifadesi, söz konusu Genel Müdürlüğün Bakanlık bünyesinden ayrılması nedeniyle “Bakanlığa” olarak değiştirilmiştir.

- Orman sınırları içinde bulunan mera, yaylak ve kışlaklarla ilgili çalışmalarda ihtiyaç duyulan bilgilerin zamanında komisyona verilmesi amacıyla 8 inci maddeye; birinci fıkradan sonra gelmek üzere ikinci fıkraya eklenmiş ve son iki fıkrada ifade edilen hususlar, tespit ve tahsislerden önce yapılacak işlerden olmadığından, söz konusu fıkralar madde metninden çıkarılmıştır.

- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinden ayrıldığından hizmet bütünlüğünün sağlanabilmesi açısından Genel Müdürlüğün il müdürlüklerinin görevlerinin Bakanlık il müdürlüklerine verilebilmesi, ayrıca teknik ekiplerin tespit ve tahdit çalışmalarındaki esas ve usullerin yeniden tespit edilebilmesi amacıyla 9 uncu madde yeniden düzenlenmiştir.

- İllerin ve ilçelerin ortak sınırında bulunan mera, yaylak ve kışlakların kayıt esaslarının belirlenebilmesi, ayrıca il müdürlüklerinin tespit, tahdit ve tahsisi yapılan meraların envanterini tutabilmelerini sağlamak amacıyla 10 uncu madde yeniden düzenlenmiştir.

- İşlemlerin süratli yapılabilmesi için onay yetkisinin Bakanlık yerine valiliğe verilmesi, ayrıca ihtiyaç fazlası mera, yaylak ve kışlakların özel ve tüzelkişilere kiralanarak; buradan elde edilecek gelirle meraların ıslahı, vasfı bozulanların mera haline getirilebilmesi amacıyla 12 nci madde yeniden düzenlenmiştir.

- Tahsis kararının tebliği, ilanı, itirazı ve kütüğe kaydedilmesi ile ilgili hükümler 13 ve 14 üncü maddelerde dağınık bir şekilde yer aldığından, takip zorluğunu ve dağınıklığı önlemek, itiraz mercii ve sonuçlandırılması ile ilgili usul ve esasların ayrıntılı olarak belirtilebilmesi amacıyla söz konusu maddeler birleştirilerek 13 üncü madde olarak yeniden düzenlenmiş ve 14 üncü madde metninden çıkarılmıştır.

- Tahsis amacı değiştirilecek meraların üzerinde gerekli işlemlerin süratle yapılabilmesi için Bakanlar Kurulu Kararı yerine Bakanlık Kararının alınabilmesini, ayrıca vasfı bozulan meraların eski haline getirilmesi için gerekli olan harcamaların tahsis edilen kişilerce yapılmasını ve gerektiğinde ihtiyaç fazlası alanların turizme açılabilmesini sağlamak amacıyla 15 inci madde yeniden düzenlenmiş ve 14 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

- Yetki ve sorumlulukların taşraya devredilmesi prensibinden hareketle; 16 ncı maddede ki " Tahsis kararının değiştirilmesi Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır." ibaresi, " tahsis kararının değiştirilmesi Komisyonun teklifi üzerine Valiliğin onayı ile yapılır." şeklinde değiştirilmiş ve söz konusu madde 15 inci madde olarak kabul edilmiştir.

- Yeniden örgütlenmelere ve gereksiz harcamalara neden olmaması ve üniversitelerde yeteri kadar araştırma enstitülerinin mevcut olması nedeniyle " ziraat araştırma enstitüleri " ibaresinden sonra gelmek üzere " ve üniversiteler " ibaresi eklenmiş ve 19 uncu madde bu değişikliklerle 18 inci madde olarak kabul edilmiştir.

- Meralarda aynı zamanda aşırı derecede otlatılmanın önlenmesi, Mera Yönetim Birlikleri kurulmak suretiyle meraların sevk ve idaresinin kullananlara bırakılması ve verimliliklerinin devamı için kullanıcılara yetki ve sorumluluk getirebilmek amacıyla 20 nci madde yeniden düzenlenmiş ve 19 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

- Yaylak ve kışaklarda yapılacak inşaatları belli standartlara bağlamak ve disipline etmek amacıyla 21 nci madde yeniden düzenlenmiş ve 20 nci madde olarak kabul edilmiştir.

- Mahkemelerin takdir veya delil toplama hakkını kısıtlamamak, mera, yaylak ve kışaklarla ilgili olarak başka delillerin de belirli bir süre içerisinde iddia edilebilmesine imkân verebilmek amacıyla 22 nci madde yeniden düzenlenmiş ve 21 inci madde olarak kabul edilmiştir.

— Meralardan göçerlerin de yönetmelikle çıkarılacak usul ve esaslara göre yararlanmalarını temin amacıyla 23 üncü madde yeniden düzenlenmiş ve 22 nci madde olarak kabul edilmiştir.

— Mera, yaylak ve kışlaklardan elde edilen türünlerin ihtiyaç fazlalığının Mera Yönetim Birliklerinin kararı ile satılabileceği ve elde edilen gelirlerin amaç dışı kullanılamayacağından hareketle 26 ncı madde yeniden düzenlenmiş ve 25 inci madde olarak kabul edilmiştir.

— Mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanan çiftçilerden; yararlandıkları alanların bakım ve ıslah çalışma giderlerine katkıda bulunmaları amacıyla belirli bir miktarda ücret alınması, otlatma hakkının üzerinde hayvan otlatanlardan her fazla hayvan başına Komisyonca tespit edilen miktarda idarî para cezasının tahsil edilmesi amacıyla 27 nci madde yeniden düzenlenmiş ve 26 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

— Mera, yaylak ve kışlaklardan yararlananların bu Kanun hükümlerine aykırı hareket edenler ile bu aykırı hareketleri yetkili mercilere zamanında duyurmamanı kişiler hakkında uygulanacak ceza müeyyidelerine açıklık getirmek amacıyla 28 inci madde yeniden düzenlenmiş ve 27 nci madde olarak kabul edilmiştir.

— Mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsisinin bu Kanunun bütünlüğü içerisinde ele alınması, ancak orman içi, orman kenarı ve orman üst sınırı mera, yaylak, kışlak ve otlakların koruma, bakım ve ıslahı hususlarında ormanla ilgili yasaların uygulanacağını, hükme bağlamak amacıyla da 29 uncu maddeye 2 nci fıkraya eklenmiş ve 28 inci madde olarak kabul edilmiştir.

Mera, yaylak ve kışlakların ıslah çalışmaları sürekli bir faaliyet gerektirmektedir. Bu çalışmaların zamanında ve tekniğine uygun olarak etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için yeterli ve sürekli parasal kaynaklara ihtiyaç duyulacağı şüphesizdir. Faaliyetlerin sürekli olarak yapılabilmesini teminen, her yıl bir gelir yaratabilmek amacıyla Kanun Tasarısına “Fon kurulması” matlabı altında yeni bir 30 uncu madde eklenmiştir.

— Mera Kanununun yürürlüğe girmesi halinde halen yürürlükte olan çeşitli kanunlarla çelişkili bir hukukî durumun ortaya çıkmaması amacıyla, Tasarıya “Değiştirilen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler” başlığı altında 6 ncı bölüm eklenmiştir. Bu bölümde, Kanun tasarısının “Yürürlükten kaldırılan hükümler” başlıklı 32 nci maddesi 36 ncı madde olarak yeniden düzenlenmiş ve ilgili bazı kanunlarda değişiklik yapan yeni 32, 33, 34 ve 35 inci maddeler eklenmiştir.

— Tasarının geçici 1 inci maddesi ile, yürürlük ve yürütmeye ilişkin 33 ve 34 üncü maddeleri, kanun tekniğine uygun olması amacıyla “Geçici ve Son Hükümler” başlıklı yedinci bölüm altında geçici madde 1, madde 37 ve 38 olarak aynen kabul edilmiştir.

— Tasarının 11 ve 31 inci maddeleri aynen; 17, 18, 24, 25 ve 30 uncu maddeleri ise madde numaraları teselsül ettirilerek 16, 17, 23, 24 ve 29 uncu maddeler olarak aynen, Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere saygı ile sunulur.

Başkan

Prof. Dr. Zeki Ertugay

Erzurum

(6 ncı maddeye muhalifim)

Başkanvekili

Prof. Latif Öztekin

Samsun

Kâtip
Nurettin Aktaş
Gaziantep

Üye
Muhammet Polat
Aydın

Üye
Mustafa İlimen
Edirne

Üye
Necati Albay
Eskişehir

Üye
Halil Cin
İçel

Üye
Lütfü Yalman
Konya

Üye
Hüseyin Yıldız
Mardin
(İmzada bulunamadı)

Üye
Yusuf Öztop
Antalya
(12 nci ve 30 uncu maddelere muhalifim)

Üye
Ahmet Küçük
Çanakkale
(İmzada bulunamadı)

Üye
Necati Güllülü
Erzurum

Üye
Ömer Naimi Barım
Elazığ

Üye
Abdullah Turan Bilge
Konya

Üye
Mehmet Korkmaz
Kütahya

Üye
Zülfikar İzol
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Mera Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; daha önce çeşitli kanunlarla tahsis edilmiş veya kadimden beri kullanılmakta olan mera, yaylak ve kışlakların tespiti, tahdidi ile köy veya belediye tüzelkişilikleri adına tahsislerinin yapılmasını, belirlenecek kurallara uygun bir şekilde kullandırılmasını, bakım ve ıslahının yapılarak verimliliklerinin artırılmasını ve sürdürülmesini, kullanımlarının sürekliliği olarak denetlenmesini, korunmasını ve gerektiğinde kullanım amacının değiştirilmesini sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu uyarınca reform bölgesi ilan edilen alanların dışında kalan köy ve belediyeleri kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunda geçen;

- a) Arazi kullanma kabiliyet sınıflaması : Bazı faktörlere bağlı olarak, tarımsal araziler için yapılan ve sekiz sınıftan ibaret olan toprak sınıflandırmasını,
- b) Bakanlık : Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- c) Çayır : Taban suyunun yüksek bulunduğu veya sulanabilen yerlerde biçilmeye elverişli, yem üretilen ve genellikle kuru ot üretimi için kullanılan yeri,
- d) Mera : Hayvanların otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri,
- e) Yaylak : Çiftçilerin hayvanları ile birlikte yaz mevsimini geçirmeleri, hayvanlarını otlatmaları ve otundan yararlanmaları için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri,
- f) Kışlak : Hayvanların kış mevsiminde barındırılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri,
- g) Otlatma hakkı : Bir veya birden fazla köy veya belediyeye tahsis edilmiş olan mera, yaylak ve kışlaklarda, çiftçilerin herbirinin müşterek otlatabileceği büyükbaş hayvan birimi sayısını,
- h) Otlatma kapasitesi : Belli bir alanda ve eşit zaman aralıkları ile uzun yıllar bitki örtüsüne, toprak, su ve diğer tabii kaynaklara zarar vermeden otlatılabilecek büyükbaş hayvan birimi miktarını,
- ı) Tahsis : Çayır, mera, yaylak ve kışlakların kullanımlarının verimlilik ve sosyal adalet ilkelere uygun şekilde düzenlenerek, münferiden ya da müştereken yararlanılmak üzere bir veya birkaç köy ya da belediyeye bırakılmasını,
- i) Tahdit : Çayır, mera, yaylak ve kışlak arazisi olduğuna karar verilen yerlerin sınırlarının 31.1.1988 tarihli ve 19711 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Büyük Ölçekli Haritaların Yapım Yönetmeliğine uygun olarak ölçekli sistemine dayalı 1/5000 ölçekli haritalar üzerinde belirlenmesini ve bu sınırların arazi üzerinde kalıcı işaretlerle işaretlenmesini,
- j) Tespit : Bir yerin mera, yaylak ve kışlak arazisi olup olmadığını resmî evrakla ve bilirkişi

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Mera Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. – Bu Kanunun amacı; daha önce çeşitli kanunlarla tahsis edilmiş veya kadimden beri kullanılmakta olan mera, yaylak, kışlak ve kamuya ait otlak ve çayırların tespiti, tahdidi ile köy veya belediye tüzelkişilikleri adına tahsislerinin yapılmasını, belirlenecek kurallara uygun bir şekilde kullandırılmasını, bakım ve islahının yapılarak verimliliklerinin artırılmasını ve sürdürülmesini, kullanımlarının sürekli olarak denetlenmesini, korunmasını ve gerektiğinde kullanım amacının değiştirilmesini sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2. – Bu Kanun, mera, yaylak ve kışlak alanları ile umuma ait çayır ve otlak alanları kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. – Bu Kanunda geçen;

- a) Mera Vasfı ve Kapasitesi : Meraların verimliliklerine göre sınıflandırılmasını,
- b) Bakanlık : Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- c) Çayır : Taban suyunun yüksek bulunduğu veya sulanabilen yerlerde biçilmeye elverişli, yem üretilen ve genellikle kuru ot üretimi için kullanılan yeri,
- d) Mera : Hayvanların otlatılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri,
- e) Yayla : Çiftçilerin hayvanları ile birlikte yaz mevsimini geçirmeleri, hayvanlarını otlatmaları ve otundan yararlanmaları için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri,
- f) Kışlak : Hayvanların kış mevsiminde barındırılması ve otundan yararlanılması için tahsis edilen veya kadimden beri bu amaçla kullanılan yeri,
- g) Otlatma Hakkı : Bir veya birden fazla köy veya belediyeye tahsis edilmiş olan mera, yaylak ve kışlaklarda, çiftçilerin herbirinin müşterek otlatılabileceği büyükbaş hayvan birimi sayısını,
- h) Otlatma Kapasitesi : Belli bir alanda ve eşit zaman aralıkları ile uzun yıllar bitki örtüsüne, toprak, su ve diğer tabii kaynaklara zarar vermeden otlatılabilecek büyükbaş hayvan birimi miktarını,
- ı) Tahsis : Çayır, mera, yaylak ve kışlakların kullanımlarının verimlilik ve sosyal adalet ilkelere uygun şekilde düzenlenerek, münferiden ya da müştereken yararlanılmak üzere bir veya birkaç köy ya da belediyeye bırakılmasını,
- i) Tahdit : Çayır, mera, yaylak ve kışlak arazisi olduğuna karar verilen yerlerin sınırlarının 31.1.1988 tarihli ve 19711 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Büyük Ölçekli Haritaların Yapım Yönetmeliğine uygun olarak ülke, nirengi sistemine dayalı 1/5000 ölçekli haritalar üzerinde belirlenmesini ve bu sınırların arazi üzerinde kalıcı işaretlerle işaretlenmesini,
- j) Tespit : Bir yerin mera, yaylak ve kışlak arazisi olup olmadığının resmî evrakla ve bilirsikişî ifadeleri ile belgelendirilmesini,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ifadeleri ile belgelendirilmesini,

- k) Komisyon : Mera komisyonunu,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama

Mera, Yaylak ve Kışlakların Hukukî Durumu

MADDE 4. – Mera, yaylak ve kışlakların kuru mülkiyeti Hazineye, intifaı bir veya birden çok köy veya belediyeye aittir. Bu yerler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Komisyonun henüz görevine başlamadığı yerlerde, evvelce çeşitli kanunlar uyarınca yapılmış olan tahsislere veya teessüs etmiş teamüllere göre; mera, yaylak ve kışlakların köy veya belediye halkı tarafından kullanılmasına devam olunur.

Mera, yaylak ve kışlaklar; bu Kanunun amacı doğrultusundaki nitelikleri devam ettiği müddetçe, özel mülkiyet ve diğer aynı haklara konu edilmez.

Umuma ait çayır ve otlak yerlerinin kullanılmasında ve bunlardan faydalanılmasında mera, yaylak ve kışlaklara ilişkin hükümler uygulanır.

Mera, Yaylak ve Kışlak Olarak Tahsis Edilecek Yerler

MADDE 5. – Komisyonca tespit edilecek ihtiyaca göre aşağıda belirtilen yerler mera, yaylak ve kışlak olarak, köylere veya belediyelere tahsis edilir.

a) Kadimden beri mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılan yerler ile aynı amaçla kullanılmak üzere köy veya belediyelere tahsis ya da terkedilen yerler,

b) Devletin hüküm ve tasarrufunda veya Hazinesinin mülkiyetinde bulunan arazilerden etid sonucu mera, yaylak ve kışlak olarak yararlanılabileceği anlaşılan yerler,

c) Mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılmak amacıyla kamulaştırılacak yerler.

Ancak, kamu hizmetine tahsisli bulunan, 18.3.1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu ile 28.12.1960 tarihli ve 189 sayılı Kanun kapsamında olup imar planları ile amacı belirlenen yerler, tahsis kapsamı dışında tutulur. Ayrıca, Hazinesinin mülkiyetinde olan yerlerin mera olarak tahsisinden önce, Maliye ve Gümrük Bakanlığından izin alınır.

Komisyon

MADDE 6. – Mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsisi Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yapılır. Bu amaçla, adı geçen Genel Müdürlüğe bağlı il müdürünün başkanlığında, bu müdürlük bünyesinden bir ziraat mühendisi, Bakanlık il müdürlüğünden bir ziraat mühendisi, defterdarlıktan veya bulunamaması halinde vali tarafından görevlendirilecek bir hukukçu, kadastro müdürlüğünden bir teknik eleman olmak üzere, beş kişiden oluşan bir komisyon kurulur. Ayrıca, orman içi ve orman kenarı ile orman üst sınırında bulunan mera, yaylak ve kışlakların tespit ve tah-

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

- k) Komisyon : Mera komisyonunu,
l) Teknik ekip : Komisyona bağlı olarak görev yapacak ekipleri,
m) Otlak : Mera ile aynı niteliklere sahip yeri,
n) Büyükbaş Hayvan Birimi : Hayvan sayısının, bir büyükbaş hayvan birimi olan 500 Kg canlı ağırlığa çevrilerek ifade edilen şeklini,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Uygulama

Mera, Yaylak ve Kışlakların Hukukî Durumu

MADDE 4. – Mera, yaylak ve kışlakların kullanma hakkı bir veya birden çok köy veya belediyeye aittir. Bu yerler Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Komisyonun henüz görevine başlamadığı yerlerde, evvelce çeşitli kanunlar uyarınca yapılmış olan tahsislere ve teessüs etmiş teamüllere göre; mera, yaylak ve kışlakların köy veya belediye halkı tarafından kullanılmasına devam olunur.

Mera, yaylak ve kışlaklar; özel mülkiyete geçirilemez, amacı dışında kullanılamaz, zaman aşımı uygulanamaz, sınırları daraltılamaz. Ancak, kullanım hakkı kiralanabilir. Kiralama ilkeleri yönetmelikle belirlenir.

Amaç dışı kullanılmak suretiyle vasıfları bozulan mera, yaylak ve kışlakları tekrar eski konumuna getirmek amacı ile yapılan masraflar sebebiyet verenlerden tahsil edilir.

Umuma ait çayır ve otlak yerlerinin kullanılmasında ve bunlardan faydalanılmasında mera, yaylak ve kışlaklara ilişkin hükümler uygulanır.

Mera, Yaylak ve Kışlak Olarak Tahsis Edilecek Yerler

MADDE 5. – Komisyonca tespit edilecek ihtiyaca göre aşağıda belirtilen yerler mera, yaylak ve kışlak olarak, köylere veya belediyelere tahsis edilir.

- a) Kadimden beri mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılan yerler ile aynı amaçla kullanılmak üzere köy veya belediyelere tahsis ya da terkedilen yerler,
b) Devletin hüküm ve tasarrufunda veya Hazinenin mülkiyetinde bulunan arazilerden etüt sonucu mera, yaylak ve kışlak olarak yararlanılabileceği anlaşılan yerler,
c) Mera, yaylak ve kışlak olarak kullanılmak amacıyla kamulaştırılacak yerler,
d) Tapu kayıtlarında mera, yaylak ve kışlak olarak görülen ve halen işgal edilen yerler.

Komisyon ve Teknik Ekipler

MADDE 6. – Mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsisi Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yapılır. Bu amaçla Valinin görevlendireceği bir Vali Yardımcısı başkanlığında; bakanlık il müdürü, bakanlık il müdürlüğünden konu uzmanı bir ziraat mühendisi, Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünden bir ziraat mühendisi, Defterdarlıktan veya bulunamaması halinde vali tarafından görevlendirilecek bir hukukçu, Millî Emlak Müdürlüğünden bir temsilci, Kadastro Müdürlüğünden bir teknik eleman, Ziraat Odası Başkanlığından bir temsilci olmak üzere sekiz kişiden oluşan bir ko-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

sisi çalışmalarında, ilgili orman teşkilatından da bir orman mühendisi bu komisyonlarda üye olarak görevlendirilir.

Bu komisyonlar salt çoğunlukla toplanır ve karar alır. Oyların eşitliği halinde başkanın tarafı üstün sayılır.

Duyuru

MADDE 7. — Komisyon, çalışma alanına giren köy ve belediyeler ile inceleme gün ve yerini, 9 uncu maddeye göre yapılacak tespit çalışmalarından en az otuz gün önce bu köy ve belediyelerde, ayrıca bunların bağlı oldukları ilçelerde, alışılmış araçlarla duyurur. Ayrıca, durum ilgili köy muhtarlıklarına ve belediye başkanlıklarına da tebliğ edilir.

3402 sayılı Kadastro Kanunu uyarınca programa alınan yerler, çalışmaların başlamasından en az 4 ay önce, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bildirilir. Bu süre içinde ilgili komisyonlar tarafından mera, yaylak ve kışlakların tespit ve tahdidi yapılarak, durum Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne intikal ettirilir.

Komisyonlar, yukarıda belirlenen süre içinde mera tespit ve tahdit işlemlerini yapmadığı takdirde, bu işlemler, 3402 sayılı Kadastro Kanunu hükümlerine göre kadastro komisyonlarınca gerçekleştirilir.

Tespit ve Tahsisten Önce Yapılacak İşler

MADDE 8. — İlgili köylerin muhtarları veya belediyelerin başkanları, yapılan tebliğden itibaren otuz gün içinde mera, yaylak ve kışlakların tamamen veya kısmen kendi köy veya belediyelerine ait olduğunu ispata yarayan bütün bilgileri ve varsa belge örneklerini komisyona vermeye mecburdurlar. Muhtarlar veya belediye başkanları, köy veya belediye sınırları içindeki ailelerin sayısını ve bunlara ait hayvanların cins ve miktarları ile mera, yaylak ve kışlaklardan kimlerin ne şekilde ve ne miktarda yararlandıklarını da, aynı süre içinde yazılı olarak komisyona bildirmekle yükümlüdürler.

(Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

misyona kurulu. Ayrıca orman içi, orman kenarı ve orman üst sınırında bulunan mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsisi çalışmalarında, ilgili orman teşkilatından bir orman mühendisi, 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu uyarınca reform bölgesi ilan edilen alanlarda bulunan mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsisi çalışmalarında Tarım Reformu Teşkilatından bir ziraat mühendisi bu komisyonlarda üye olarak görevlendirilir.

Komisyonlar valilik onayı ile oluşturulur. Vali yardımcısının bulunmadığı durumlarda Komisyona Bakanlık İl Müdürü veya görevlendireceği konu uzmanı bir ziraat mühendisi başkanlık eder.

Mera, yaylak ve kışlak varlığı ile hayvancılık potansiyeli dikkate alınarak ihtiyaç duyulan il merkezi ve ilçelerde komisyona bağlı olarak çalışacak ve tespit, ölçme, harita yapma ve yer gösterme çalışmalarını yapmak üzere "Teknik Ekipler" oluşturulur.

Bu ekipler; Bakanlık il veya ilçe müdürlüğünden bir ziraat mühendisi, Köy Hizmetleri İl Müdürlüğünden bir ziraat mühendisi veya teknik eleman, Kadastro Müdürlüğünden bir teknik eleman, Millî Emlak Müdürlüğünden bir temsilci, Ziraat Odası Başkanlığından bir temsilci, orman içi, orman kenarı ve orman üst sınırı meraları ile ilgili olarak bir orman mühendisi, Tarım Reformu Kanununun uygulama alanlarında Tarım Reformu Teşkilatından bir ziraat mühendisi ile meradan yararlanan köy ve mahalle muhtarları ve o yerin en yüksek mülki amiri tarafından seçilen iki mahallî bilirkişiden oluşur.

Teknik ekipler ilçelerde kaymakamın, illerde komisyonunun teklifi ve valinin onayı ile oluşturulur.

Komisyon ve teknik ekiplerin çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Duyuru

MADDE 7. – Komisyon çalışma alanına giren köy ve belediyeler ile inceleme gün ve yerini, 9 uncu maddeye göre yapılacak tespit çalışmalarından en az 30 gün önce bu köy ve belediyelerde, ayrıca bunların bağlı oldukları ilçelerde, alışımlı araçlarla duyurulur. Ayrıca, durum ilgili orman teşkilatı müdürlüklerine, köy muhtarlıklarına ve belediye başkanlıklarına tebliğ edilir.

3402 sayılı Kadastro Kanunu uyarınca programa alınan yerler, çalışmaların başlamasından en az 4 ay önce, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne, Bakanlığa bildirilir. Bu süre içinde ilgili komisyonlar tarafından mera, yaylak ve kışlakların tespit ve tahdidi yapılarak, durum Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne intikal ettirilir.

Komisyonlar, yukarıda belirlenen süre içinde mera tespit ve tahdit işlemlerini yapmadığı takdirde, bu işlemler, 3402 sayılı Kadastro Kanunu hükümlerine göre kadastro komisyonlarınca gerçekleştirilir.

Tespit ve Tahsisten Önce Yapılacak İşler

MADDE 8. – İlgili köylerin muhtarları veya belediyelerin başkanları, yapılan tebliğden itibaren otuz gün içinde mera, yaylak ve kışlakların tamamen veya kısmen kendi köy veya belediyelerine ait olduğunu ispata yarayan bütün bilgileri ve varsa belge örneklerini komisyona vermeye mecburdurlar. Muhtarlar veya belediye başkanları, köy veya belediye sınırları içindeki ailelerin sayısını ve bunlara ait hayvanların cins ve miktarları ile mera, yaylak ve kışlaklardan kimlerin ne şekilde ve ne miktarda yararlandıklarını da, aynı süre içinde yazılı olarak komisyona bildirmekle yükümlüdürler.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Tapu sicil müdürlüğü ve ilgili diğer kuruluşlar mera, yaylak ve kışlak olarak tespit edilecek yerlerin 5 inci maddede belirtilen şartları taşıdığını gösteren bilgi ve belge örneklerini, en kısa sürede komisyona vermekle yükümlüdürler.

Mera, yaylak ve kışlak olarak tespit edilecek yerlerin, bu Kanunda gösterildiği şekilde sınırlandırılmasına esas olmak üzere, yapılması gereken arazide sınır belirlemesi ve işaret konulması işlemleri, ilgili köy muhtarları ile belediye başkanlarının da hazır bulunması kaydıyla, komisyonca gerçekleştirilir.

Bu işlemlerin sonunda bir tutanak düzenlenir ve hazır bulunanlarca imzalanır.

Tespit Çalışmaları

MADDE 9. – Bu Kanunun uygulandığı köy veya belediyelerin tarımsal ve ekonomik özellikleriyle mevcut hayvan varlıkları ve bunların gelecekteki muhtemel gelişmeleri dikkate alınarak, mera, yaylak ve kışlak ihtiyaçları Bakanlıkça çıkartılacak yönetmelikteki normlara göre hesaplanır. Tespit edilen ihtiyaca göre 1/5000 ölçekli haritaları tanzim edilmek suretiyle bu yerler sınırlandırılır ve herbiri hakkında bir tutanak tutulur. Tespit, ölçme, harita yapma ve yer gösterme çalışmaları için Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün il müdürlükleri bünyesinde o yerin en yüksek mülkî amiri tarafından teknik ekipler oluşturulur.

Bu ekipler; bir ziraat mühendisi, kadastro müdürlüğünden bir harita kadastro mühendisi veya bir teknik eleman, orman içi ve orman kenarı ve orman üst sınırı meraları ile ilgili bir orman mühendisi ile meradan yararlanan köy ve mahalle muhtarları ve o yerin en yüksek mülkî amiri tarafından seçilen üç bilirkişiden oluşur.

Yapılan çalışmaların sonuçları, ilgili köy ve belediyelerin ilan yerlerinde 7 gün süreyle ilan olunur. Çalışma sonuçlarına karşı, ilan tarihinden itibaren 7 gün içinde komisyona itiraz edilebilir.

Çalışma alanları içinde orman tahdidi yapılmamış ormanlık sahalardaki mera, yaylak ve kışlaklar, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğüne birlikte tespit edilir.

Mahkeme kararı ile kesin hükme bağlanan, orman tahdidi kesinleşen ve kadastrosu yapılan yerlerde mera, yaylak ve kışlakların kesinleşmiş sınırları esas alınır.

Bu Kanun uygulamalarında kullanılacak haritalar, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğüne gerektiğinde gerçek veya tüzelkişilere ihale yolu ile yaptırılabilir.

Özel Sicile Kayıt

MADDE 10. – Mera, yaylak ve kışlak olarak tespit edilen yerlerin haritalarının birer örneği, ilgili tapu sicil müdürlüğüne gönderilir.

Kadastro gören yerler, 3402 sayılı Kadastro Kanununun 16 ncı maddesinin (B) bendine göre düzenlenen özel sicile kaydedilir.

Birden fazla il veya ilçenin sınırları içinde kalan mera, yaylak ve kışlaklar, miktar olarak büyük kısmın bulunduğu yerin tapu sicil müdürlüğündeki özel sicile kaydedilir.

Kadastro görmeyen yerlerdeki mera, yaylak ve kışlaklar, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne oluşturulacak ayrı bir sicile kaydolunur.

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İlgili orman teşkilatı müdürlükleri, yapılan tebliğden itibaren 30 gün içinde kendi bölgelerinde orman sınırları içinde bulunan mera, yaylak ve kışlaklarla ilgili bilgileri ve belgeleri komisyona vermekle yükümlüdür.

Tapu sicil müdürlüğü ve ilgili diğer kuruluşlar mera, yaylak ve kışlak olarak tespit edilecek yerlerin 5 inci maddede belirtilen şartları taşıdığını gösteren bilgi ve belge örneklerini, en kısa sürede komisyona vermekle yükümlüdürler.

Tespit ve Tahdit Çalışmaları

MADDE 9. – Komisyonca görevlendirilen teknik ekipler mevcut mera, yaylak ve kışlaklar ile bu Kanun gereğince mera, yaylak ve kışlak kapsamına alınacak alanları tespit ederek bu alanların sınırlarının belirlenmesi ve işaret konulması işlemlerini yapar, 1/5 000 ölçekli haritalarını tanzim ederek bu yerleri sınırlandırır.

Mera, yaylak ve kışlak olarak tespit edilen yerlerin, bu Kanunda gösterildiği şekilde sınırlandırılmasına esas olmak üzere, yapılması gereken arazide sınır belirlemesi ve işaret konulması işlemleri, ilgili köy muhtarları ile belediye başkanlarının veya görevlendirecekleri temsilcilerinin de hazır bulunması kaydıyla gerçekleştirilir.

Teknik ekiplerce, bu Kanunun uygulandığı köy veya belediyelerin ekolojik, tarımsal ve ekonomik özellikleriyle mevcut hayvan varlıkları ve bunların gelecekteki muhtemel gelişmeleri dikkate alınarak, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikteki normlara göre mera, yaylak ve kışlak ihtiyaçları tespit edilir.

Bu işlemlerin sonunda bir tutanak düzenlenir ve hazır bulunanlarca imzalanır.

Çalışma alanları içinde orman tahdidi yapılmamış ormanlık sahalardaki mera, yaylak ve kışlaklar, Bakanlıkça Orman Bakanlığının uygun görüşü alınarak tespit edilir.

Mahkeme kararı ile kesin hükme bağlanan, orman tahdidi kesinleşen ve kadastrosu yapılan yerlerde mera, yaylak ve kışlakların kesinleşmiş sınırları esas alınır.

Bu Kanun uygulamalarında kullanılacak haritalar, Bakanlıkça gerektiğinde gerçek veya tüzel kişilere ihale yolu ile yaptırılabilir.

Özel Sicile Kayıt

MADDE 10. – Mera, yaylak ve kışlak olarak tespit ve tahdit edilen yerlerin haritalarının birer örneği, ilgili Tapu Sicil Müdürlüğüne gönderilir.

Kadastro gören yerler, 3402 sayılı Kadastro Kanununun 16 ncı maddesinin (b) bendine göre düzenlenen özel siciline kaydedilir.

Birden fazla il ve ilçenin sınırları içinde kalan mera, yaylak ve kışlaklar, idarî sınırlar içerisinde kaldığı yerin Tapu Sicil Müdürlüğündeki özel sicile kaydedilir.

Komisyonlarca, kadastro görmeyen yerlerde tespit, tahdit ve tahsisi yapılan mera, yaylak ve kışlaklar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce özel sicile kaydedilmek üzere Tapu Sicil Müdürlüklerine bildirilir.

Komisyon ve Kadastroca tespit, tahdit ve tahsisi yapılan mera, yaylak ve kışlakların ayrıca Bakanlık İl Müdürlüğünce envanteri tutulur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Tahsis İçin İhtiyaç Tespiti

MADDE 11. – Komisyon; bölgenin ekonomik durumunu, iklim özelliklerini, toprak işleme esaslarını, arazi kullanma şekillerini ve kullanma kabiliyet sınıflarını dikkate alarak mevcut mera, yaylak ve kışlaklar ile bu amaçla kullanılabilecek diğer alanları, sulama ve geçit yerlerini tespit eder ve haritaları üzerinde belirler.

Köy veya belediyenin münferiden veya müştereken yararlanacağı mera, yaylak ve kışlak ihtiyacının belirlenmesinde, bu alanların karakter ve otlatma kapasitesi, bitkisel ve hayvansal gelişme ve otlatılacak hayvan miktarı dikkate alınır. Hesaplamada, bir büyük baş hayvan birimi için verilmesi gerekli olan mera, yaylak ve kışlak alanı üzerinden o yerlerdeki çiftçi ailelerinin otlatma hakkı bulunur.

Tahsis Kararı

MADDE 12. – Komisyon, 11 inci maddeye göre belirlenen ihtiyacı karşılayacak miktarda mera, yaylak ve kışlaklar ile bunlarla ilgili sulama ve geçit yeri olarak tespit edilen alanları halkın ortak olarak yararlanmaları amacıyla, o köy veya belediye tüzelkişiliğine tahsis eder ve tahsis kararı Bakanlığın onayına sunulur. Bu kararda, tahsis edilen yerin niteliği, miktarı, sınırları, hayvan sulama ve geçit yerleri, tahsis amacı, otlatma kapasitesi, aile işletmelerinin büyükbaş hayvan birimi üzerinden otlatma hakkı ve otlatabilecekleri hayvan sayısı da belirtilir. İhtiyaçtan fazla çıkan kısım ise, ihtiyaç içinde bulunan en yakın köy veya belediyeye tahsis edilebilir.

Tahsis Kararının Tebliği ve Kütüğe Kayıt

MADDE 13. – Komisyon, 9 uncu maddeye göre yapılan itirazları, gerekirse yerinde inceleyerek en geç 2 ay içinde karara bağlar.

Komisyonun kararı; tahsis kararı ve bu konudaki ilgili tutanaklar eklenmek suretiyle, itirazda bulunanlara, ilgili köy muhtarlığı ile belediye başkanlığına ve o yerin mal memuruna tebliğ edilir; ayrıca, ilgili köy ve belediyelerde ve bunların bağlı oldukları ilçelerde alışılmış araçlarla ilgililerin duymaları sağlanır ve 30 gün süreyle bu yerlerde askıya çıkarılır. Bu tebligata ve askı ilanına, tahsis edilen mera, yaylak ve kışlakların haritaları da eklenir.

Dava Hakkı ve İşlemlerin Kesinleşmesi

MADDE 14. – İlgililer tarafından, tespit ve tahsis kararlarına karşı 13 üncü maddede öngörülen 30 günlük askı ilanı süresi içinde asliye hukuk mahkemesinde; kadastro yapılan yerlerde ise, kadastro mahkemesinde dava açılabilir.

Dava konusu mera, yaylak ve kışlağın bir kısmının kadastro çalışma alanı dışında kalması halinde, kadastro mahkemelerinin yetkisi bu alanlarla ilgili davaları da kapsar.

30 günlük ilan süresi içinde haklarında dava açılmayan tespit ve tahsis kararları kesinleşir ve tapu sicil müdürlüğüne gönderilerek özel sicile kaydedilir.

Tahsis kararlarında belirlenen haklara, tahsislerin kesinleştiği tarihten itibaren 5 yıl geçtikten sonra, tespitlerden önceki hukukî sebeplere dayanılarak itiraz edilemez ve bunlara karşı dava açılmaz.

(Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Tahsis İçin İhtiyaç Tespiti

MADDE 11. – Kanun Tasarısının 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tahsis Kararı

MADDE 12. – Komisyon, 11 inci maddeye göre belirlenen ihtiyacı karşılayacak miktarda mera, yaylak ve kışlaklar ile bunlarla ilgili sulama ve geçit yeri olarak tespit edilen alanları halkın ortak olarak yararlanmaları amacıyla, o köy veya belediye tüzelkişiliğine tahsis eder ve tahsis kararı valiliğin onayına sunulur. Bu kararda, tahsis edilen yerin niteliği, miktarı, sınırları, hayvan sulama ve geçit yerleri, tahsis amacı, otlatma kapasitesi, aile işletmelerinin büyükbaş hayvan birimi üzerinden otlatma hakkı ve otlatabilecekleri hayvan sayısı da belirtilir. İhtiyaçtan fazla çıkan kısım ise, ihtiyaç içinde bulunan çevre köy veya belediyelerle hayvancılık yapan özel veya tüzelkişilere kiralanabilir.

Ayrıca bu kanun kapsamına alınmakla birlikte, ancak ıslah edilmek suretiyle mera olarak kullanılabilir alanlar, gerekli ıslah işlemlerini taahhüt eden özel ve tüzelkişilere kiralanabilir.

Kiralama usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Tahsis Kararının Tebliği, İlanı, İtirazı ve Kültüğe Kayıt

MADDE 13. – Teknik ekiplerce yapılan çalışmaların sonuçları komisyonca ilgili köy ve belediyelerin ilan yerlerinde 30 gün süre ile askıda kalır.

Teknik ekiplerin tespit ve tahdit sonuçlarına karşı askı ilanı süresi içinde komisyona itiraz edilebilir.

Komisyon yapılan itirazları 60 gün içinde karara bağlar.

Komisyon itirazları inceleyerek aldığı kararlar ile tahsis kararları, o yerin köy muhtarlığı ile belediye başkanlığına, Defterdarlık veya Mal Müdürlüğüne, ilgili Orman Müdürlüğüne ve Tarım Reformu Teşkilatına tebliğ edilir. Ayrıca köy ve belediyelerde ve bunların bağlı olduğu ilçelerde alışılmış araçlarla ilan edilir ve bu konuda tutanaklar ve haritalar eklenerek 30 gün süre ile askıya çıkartılır.

Komisyon kararlarına karşı 30 günlük askı ilan süresi ve tebligatı gerektiren hallerde tebliğden itibaren 30 günlük süre içinde Asliye Hukuk Mahkemesinde, kadastro yapılan yerlerde ise Kadastro Mahkemesine dava açılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tahsis Amacının Değiştirilmesi

Tahsis Amacının Değiştirilmesi

MADDE 15. – Tahsis amacı değiştirilmedikçe mera, yaylak ve kışlaktan bu Kanunda gösterilenden başka şekilde yararlanılmaz. Ancak, bu Kanuna veya daha önceki kanunlara göre mera, yaylak ve kışlak olarak tahsis edilmiş olan veya kadimden beri bu amaçla kullanılan arazilerden;

a) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının talebi üzerine; 3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine göre maden arama, önışletme ve işletme faaliyeti için zarurî olan,

b) İskân mevzuatı gereğince Devletçe yapılacak iskân çalışmalarında yeni bir yerleşim sahası içine alınması gerekli bulunan,

c) Kamu yatırımları için gerekli bulunan,

d) Toprak muhafazası, millî park kurulması, doğal, tarihi ve kültürel varlıkların korunması, sel kontrolü, akarsular ve kaynakların düzenlenmesi için ihtiyaç duyulan.

Yerlerde, Maliye ve Gümrük Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile tahsis amacı değiştirilebilir ve sözkonusu yerlerin Hazine adına tescili yapılır.

Tahsis Kararında Değişiklik

MADDE 16. – Köy veya belediyelerin mera, yaylak ve kışlak ihtiyaçlarındaki değişme ve gelişmeler gözönünde tutularak, tahsis kararının değiştirilmesi Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır. Ancak bu değişikliğin yapılabilmesi için, son tahsis kararından itibaren beş yıl geçmiş olması gerekir. Bu süre, 15 inci maddede öngörülen tahsis amacının değiştirilmesi bakımından uygulanmaz.

Tahsis kararındaki değişiklikler mera, yaylak ve kışlaklarla ilgili özel sicile işlenir.

Zilyedlik Yoluyla Yapılmış Olan Tesciller

MADDE 17. – Komisyonlar, köy ve belediyelere tahsisli veya kadimden beri bu amaçla kullanılan mera, yaylak ve kışlaklar üzerinde zilyedlik yoluyla hasım gösterilmeksizin yapılmış bulunan tescillerin iptalini sağlamak üzere, durumu Hazineye ihbar etmekle yükümlüdürler.

(Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Dava konusu mera, yaylak ve kışlakların kadaströ çalışma alanı dışında kalması halinde Kadastro Mahkemelerinin yetkisi bu alanlarla ilgili davaları da kapsar.

30 günlük ilan süresi içinde haklarında dava açılmayan kararlar kesinleşir ve Tapu Sicil Müdürlüğüne gönderilerek özel sicile kaydedilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tahsis Amacının Değiştirilmesi

Tahsis Amacının Değiştirilmesi

MADDE 14. – Tahsis amacı değiştirilmedikçe mera, yaylak ve kışaktan bu Kanunda gösterilenden başka şekilde yararlanılamaz. Ancak, bu Kanuna veya daha önceki kanunlara göre mera, yaylak ve kışlak olarak tahsis edilmiş olan veya kadimden beri bu amaçla kullanılan arazilerden;

a) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının talebi üzerine; 3213 sayılı Maden Kanunu ve 6326 sayılı Petrol Kanunu hükümlerine göre verimliliği kesinlikle saptanan maden ve petrol arama, ön işletme ve işletme faaliyeti için zarurî olan,

b) Turizm Bakanlığının talebi üzerine, turizm yatırımları için zarurî olan,

c) Kamu yatırımları yapılması için gerekli bulunan,

d) İmar planlarının hazırlanması, toprak muhafazası, gen kaynaklarının korunması, millî park ve muhafaza ormanı kurulması, doğal tarihî ve kültürel varlıkların korunması, sel kontrolü, akarsular ve kaynakların düzenlenmesi için ihtiyaç duyulan yerler,

İlgili Bakanlığın Bakanlığa talebi, Maliye Bakanlığının ve Valiliğin uygun görüşü üzerine Bakanlıkça tahsis amacı değiştirilebilir ve söz konusu yerlerin Hazine adına tescili yapılır.

Bu maddenin (a) bendi kapsamında başvuruda bulunan işletmeciler, faaliyetlerini çevre mera alanlarına zarar vermeyecek şekilde yürütmekle ve kendilerine tahsis edilen yerleri tahsis süresi bitiminde eski vasfına getirmekle yükümlüdürler. Bu yerler tahsis süresi bitiminde özel sicile kaydedilir.

Komisyon gerektiğinde 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununun uygulanmasını Bakanlıktan talep edebilir.

Tahsis Kararında Değişiklik

MADDE 15. – Köy veya belediyelerin mera, yaylak ve kışlak ihtiyaçlarındaki değişime ve gelişmeler gözönünde tutularak, tahsis kararının değiştirilmesi Komisyonun teklifi üzerine Valiliğin onayı ile yapılır. Ancak bu değişikliğin yapılabilmesi için, son tahsis kararından itibaren beş yıl geçmiş olması gerekir. Bu süre, 14 üncü maddede öngörülen tahsis amacının değiştirilmesi bakımından uygulanmaz.

Tahsis kararındaki değişiklikler mera, yaylak ve kışaklarla ilgili özel sicile işlenir.

Zilyetlik Yoluyla Yapılmış Olan Tesciller

MADDE 16. – Kanun tasarısının 17 nci maddesi Komisyonumuzca 16 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mera, Yaylak ve Kışlakların Koruma, Bakım ve Islahı

Sınırların İşaretlenmesi

MADDE 18. – Tespit, tahdit ve tahsis edilen mera, yaylak ve kışlakların çevreleri, teknik esaslara uygun olarak sınır işaretleriyle belirlenir.

Mera Araştırma Bölümlerinin Kurulması

MADDE 19. – Mera, yaylak ve kışlakların bakım, ıslah, koruma, kontrol ve uygun kullanımını sağlamak için, araştırma, planlama, ıslah projeleri, otlama zamanı, kullanma sistemi, koruma ve kontrol tedbirlerini tespit etmek üzere; Bakanlıkça uygun görülen yerlerde, mevcut ziraat araştırma enstitüleri bünyelerinde mevzuat çerçevesinde mera araştırma bölümleri kurulur ve mevcut bulunanlar yukarıdaki amaca hizmet edebilecek şekilde yeniden düzenlenebilir.

Mera, Yaylak ve Kışlakların Korunması

MADDE 20. – Köy muhtarları ve belediye başkanları; mera, yaylak ve kışlakların ve sınır işaretlerinin her türlü tecavüzdən korunmasından, tahrip edilmemesinden, tahsis amacına göre en iyi şekilde kullanılmasının sağlanmasından sorumludurlar. Muhtarlar ve belediye başkanları, ayrıca; geliştirme projelerinde öngörülen hususların yerine getirilmesinde, kamu görevlilerine yardımcı olmakla görevli ve sorumludurlar.

Köy muhtarları ve belediye başkanları, mera, yaylak ve kışlaklara tecavüz olduğu takdirde durumu Bakanlık il müdürlüğüne derhal bildirmekle yükümlüdürler. Durum, il müdürlüğü tarafından valilik veya kaymakamlığa bildirilir. Bu makamlarca, 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun veya 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun ilgili hükümleri uyarınca gerekli işlemler yapılır.

İnşaat Yasağı

MADDE 21. – Yaylak ve kışlaklarda, 442 sayılı Köy Kanununda öngörülen inşaatlar ile valiliklerce Bakanlıktan izin alınmak suretiyle kullanma amacına uygun mandıra, sulak, sundurma ve süreklilik göstermeyen barınak ve ağıllar dışında ev, ahır ve benzeri inşaatlar yapılamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Mera, Yaylak ve Kışlak İddiasının İspatı

MADDE 22. – Bu Kanuna göre tahsis yapılmış olan köy veya belediyelerde, mera, yaylak ve kışlak alanları ile ilgili iddialar, ilgili tapu sicil müdürlüğünde tutulan özel sicillerin tanziminden sonra, ancak bu sicildeki kayda dayanılarak ispat edilir. Bu hususta başka delil kabul edilmez.

Yararlanma Hakkı ve Kapsamı

MADDE 23. – Çiftçi ailelerinin bir mera, yaylak ve kışaktan yararlanabilmeleri için, bu yerin bulunduğu köy veya belediye sınırları içinde, tahsisin yapıldığı tarihte en az altı aydan beri ikamet ediyor olmaları gerekir. Ancak, Devletçe naklen yerleştirilenler için bu şart aranmaz.

(Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mera, Yaylak ve Kışlakların Koruma, Bakım ve Islahı

Sınırların İşaretlenmesi

MADDE 17. – Kanun tasarısının 18 inci maddesi Komisyonumuzca 17 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Mera Araştırma Bölümlerinin Kurulması

MADDE 18. – Mera, yaylak ve kışlakların bakım, ıslah, koruma, kontrol ve uygun kullanımı sağlamak için, araştırma, planlama, ıslah projeleri, otlatma zamanı, kullanma sistemi, koruma ve kontrol tedbirlerini tespit etmek üzere; Bakanlıkça uygun görülen yerlerde, mevcut ziraat araştırma enstitüleri ve üniversiteler bünyesinde mevzuat çerçevesinde mera araştırma bölümleri kurulur ve mevcut bulunanlar yukarıdaki amaca hizmet edebilecek şekilde yeniden düzenlenebilir.

Mera Yaylak ve Kışlakların Korunması

MADDE 19. – Muhtarlar ve belediye başkanları; mera, yaylak ve kışlakların ve sınır işaretlerinin korunmasından ve ayrıca tahsis amacına göre en iyi şekilde kullanılmasının sağlanmasından sorumludur. Muhtarlar ve belediye başkanları ayrıca, geliştirme projelerinde öngörülen hususların yerine getirilmesinde, kamu görevlilerine yardımcı olmakla görevli ve sorumludurlar.

Bu amaçla ilgili köy ve belediyelerde “Mera Yönetim Birlikleri” kurulur. Mera Yönetim Birliklerinin kuruluş ve çalışma esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.

Muhtarlar ve belediye başkanları, Mera, yaylak ve kışlaklara tecavüz olduğu takdirde durumu derhal Bakanlık il ve ilçe müdürlüğüne, il ve ilçe müdürlükleri de valilik veya kaymakamlığa bildirmekle yükümlüdürler. Bu makamlarca 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun veya 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi uyarınca gerekli işlemleri yapılır.

İnşaat Yasağı

MADDE 20. – Yaylak ve kışlaklarda, 442 sayılı Köy Kanununda öngörülen inşaatlar ile valiliklerden izin alınmak suretiyle imar mevzuatına göre yapılacak kullanma amacına uygun mandıra, suluk, sundurma ve süreklilik göstermeyen barınak ve ağıllar ile Turizm Bakanlığının talebi üzerine turizme açılması uygun görülen bölgelerde ahşap yapılar dışında ev, ahır ve benzeri inşaatlar yapılamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Mera, Yaylak ve Kışlak İddiasının İspatı

MADDE 21. – Bu Kanuna göre tahsis yapılmış olan köy veya belediyelerde, mera, yaylak ve kışlak alanları ile ilgili iddialar, ilgili Tapu Sicil Müdürlüğünde tutulan özel sicillerin tanziminden sonra ancak, bu sicildeki kayda dayanılarak ispat edilir.

Tahsis kararlarında belirtilen haklara tahsislerin kesinleştiği tarihten itibaren 5 yıl geçtikten sonra tesbitlerden önceki hukukî sebeplere dayanılarak itiraz edilemez ve bunlara karşı dava açılmaz.

Yararlanma Hakkı ve Kapsamı

MADDE 22. – Çiftçi ailelerinin bir mera, yaylak ve kışaktan yararlanabilmeleri için, bu yerin bulunduğu köy veya belediye sınırları içinde, tahsisin yapıldığı tarihte en az altı aydan beri ikamet ediyor olmaları gerekir. Ancak, Devletçe naklen yerleştirilenler için bu şart aranmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Köy ve belediye sınırları içinde toprağı olmakla birlikte tahsis kararı kapsamına girmeyen çiftçi aileleri, o köy veya belediyeye tahsis edilen mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanamazlar.

Başka yere yerleşme amacı ile buldukları yeri terkeden çiftçi aileleri, yararlanma hakkını kaybeder. Ancak, bunların sürekli ikamet amacıyla geri dönmeleri halinde, bu hak komisyon kararı ile tanınabilir.

Aşırı Otlatmanın Önlenmesi

MADDE 24. – Mera, yaylak ve kışlağa, komisyonun tahsis kararında belirtilen miktardan fazla hayvan sokulamaz.

Ancak, daha sonra bakım, koruma ve ıslah sonucu mera, yaylak ve kışlağın otlatma ve barındırma kapasitesinde bir artışın olması halinde, köy veya belediyelerin teklifi üzerine veya doğrudan doğruya komisyonca yeniden tespit yapılarak otlatılacak hayvan miktarı artırılabilir.

Sonradan Yerleşenlerle Yeni Ailelerin Yararlanma Hakkı

MADDE 25. – Köy veya belediye sınırları içinde çiftçilikle geçinmek üzere yerleşenlerle bu yerleşim yerinde oturup yeni aile kuranlara; mera, yaylak ve kışlağın o tarihteki yeterlilik durumuna dikkate alınarak, komisyon tarafından yararlanma hakkı tanınabilir.

İhtiyaç Fazlası Ürünlerin Satılması

MADDE 26. – Mera, yaylak ve kışlaklardan elde edilen ürünlerin ihtiyaç fazlası, Bakanlık il müdürlüğünün kararı ile satılabilir. Bu satıştan elde edilen gelir, mera alanlarının geliştirilmesi amacı ile köy sandığına veya belediye bütçesine gelir kaydedilir.

Mera, Yaylak ve Kışlaklardan Yararlananların Yükümlülükleri

MADDE 27. – Mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanan çiftçi aileleri, yapılacak bakım ve ıslah çalışmalarına ait giderlere, Bakanlar Kurulunca gerekli görülmesi halinde ve bu Kurulca belirlenecek süre ve miktarlarda katılmakla yükümlüdür. Bu katılma şekli nakdi olabileceği gibi, işçilik, araç, makine veya bunların işletme giderleri şeklinde de olabilir.

Mera, yaylak ve kışlaklardan, komisyonca tespit edilecek otlatma hakkının üstünde yararlanacak hak sahipleri, otlatma haklarından fazla olan hayvan cins ve miktarına göre her yıl Bakanlık il müdürlüğünce tespit edilecek ücreti ödemek zorundadırlar. Muhtarlık veya belediyeler tarafından bu amaçla yapılacak tahsilatlar, mera alanlarının geliştirilmesi amacı ile köy sandığına veya belediye bütçesine gelir kaydedilir.

Yükümlülükleri Yerine Getirmeyenler

MADDE 28. – 27 nci maddede öngörülen hususlara riayet etmeyen ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanma hakları, Bakanlık il müdürünün teklifi ile komisyonca geçici veya sürekli olarak iptal edilir.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Köy ve belediye sınırları içinde arazisi olmakla birlikte tahsis kararı kapsamına girmeyen çiftçi aileleri, o köy veya belediyeye tahsis edilen mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanamazlar.

Başka yere yerleşme amacı ile buldukları yeri terkederek çiftçi aileleri, yararlanma hakkını kaybeder. Ancak, bunların sürekli ikâmet amacıyla geri dönmeleri halinde, bu hak Komisyon kararı ile tanınabilir.

Göçerlerin mera, yaylak ve kışlaklardan yararlandırılmalarında bu Kanun hükümleri uygulanır.

Göçerlerle ilgili uygulama usul ve esaslar Yönetmelikle düzenlenir.

Aşırı Otlatmanın Önlenmesi

MADDE 23. – Kanun Tasarısının 24 üncü maddesi Komisyonumuzca 23 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Sonradan Yerleşenlerle Yeni Ailelerin Yararlanma Hakkı

MADDE 24. – Kanun Tasarısının 25 inci maddesi Komisyonumuzca 24 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

İhtiyaç Fazlası Ürünlerin Satılması

MADDE 25. – Mera, yaylak ve kışlaklardan elde edilen ürünlerin ihtiyaç fazlası, Mera Yönetim Birlikleri kararı ile satılabilir. Bu satıştan elde edilen gelir, mera alanlarının geliştirilmesi amacıyla köy sandığına veya belediye bütçesinde ayrı bir hesaba gelir kaydedilir ve amacı dışında kullanılamaz.

Mera, Yaylak ve Kışlaklardan Yararlananların Yükümlülükleri

MADDE 26. – Mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanan çiftçi aileleri, yapılacak bakım ve ıslah çalışmalarına ait giderlere Komisyonca gerekli görülmesi halinde, Valiliğin onayı ile belirlenecek süre ve miktarlarda, katılmakla yükümlüdürler. Bu katılma şekli nakdi olabileceği gibi, işçilik, araç, makina veya bunların işletme giderleri şeklinde de olabilir.

Mera, yaylak ve kışlaklardan komisyonca tespit edilecek otlatma haklarına göre yararlanacak hak sahipleri bölgenin ekonomik durumu, otlatma kapasitesi ve otlatma süresi dikkate alınarak, komisyonca her yıl tespit edilecek belli bir ücreti ödemekle yükümlüdürler. Bu alanlarda otlatma hakkının üstünde hayvan otlatılmaz, otlatma haklarından fazla hayvan otlatanlardan bu ücret fazla her hayvan sayısı için üç katı olarak tahsil edilir. Muhtarlık veya belediyeler tarafından bu amaçla yapılacak tahsilat, o yerin mera alanlarının ıslah ve geliştirilmesi amacı ile köy sandığına veya belediye bütçesinde ayrı bir hesaba gelir kaydedilir ve amacı dışında kullanılamaz.

Komisyonca tespit edilen ücret ve para cezalarının takip ve tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Yükümlülükleri Yerine Getirmeyenler

MADDE 27. – 26 ncı maddede öngörülen hususlara riayet etmeyen ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin mera, yaylak ve kışlaklardan yararlanma hakları, Bakanlık taşra teşkilatının teklifi ve Valilik onayı ile en az 7 gün, en çok 30 gün süre ile geçici olarak, aynı fiilin tekrarı halinde

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yasaklanmış yerlerde hayvanlarını otlatmaya devam edenlerle mera, yaylak ve kışlak arazisini sürmek sureti ile tahrip edenler ve izinsiz inşaat yapanlar hakkında, valilik tarafından, 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun ile Türk Ceza Kanununun 513 üncü ve devamı maddelerine göre gerekli kanunî işlem yapılır.

Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen fiilleri işleyenleri zamanında duyurmayan muhtar, ihtiyar meclisi üyesi, belediye başkanı gibi bu Kanunun uygulanmasında görev ve sorumluluk verilen kişiler hakkında, genel hükümlere göre işlem yapılır.

Orman Bölgelerinden Yararlanma

MADDE 29. — Orman bölgelerindeki köy ve belediyelere tahsis edilen mera, yaylak ve kışlaklardan o köy veya belediye halkı, bu Kanun ve 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince konulan kayıtlara uymak şartı ile yararlanırlar.

Sınır Değişikliği

MADDE 30. — Özel kanunları gereğince köy ve belediye veya diğer mülkî idare sınırlarında yapılacak değişiklikler, mera, yaylak ve kışlaqlara ilişkin tahsis kararlarını etkilemez.

(Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ise yararlanma hakkı bir otlatma dönemi için iptal edilir.

Yasaklanmış yerlerde hayvanlarını otlatmaya devam edenlerle mera, yaylak ve kışlak arazisini sürmek sureti ile tahrip edenler ve izinsiz inşaat yapanlar hakkında, Valilik tarafından 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun ile Türk Ceza Kanununun 513 üncü ve devamı maddelerine göre gerekli kanunî işlem yapılır.

Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen fiilleri işleyenleri zamanında duyurmayan Muhtar, Belediye Başkanı gibi bu Kanunun uygulanmasında görev ve sorumluluk verilen kişiler hakkında, genel hükümlere göre işlem yapılır.

Orman Bölgelerinden Yararlanma

MADDE 28. – Orman bölgelerindeki köy ve belediyelere tahsis edilen mera, yaylak ve kışlaklardan o köy veya belediye halkı, bu Kanun ve 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince konulan kayıtlara uymak şartı ile yararlanırlar.

Orman Bakanlığı, orman içi, orman kenarı ve orman üst sınırı mera, yaylak, kışlak ve otlakların koruma, bakım ve ıslahı konusunda yasalar ile verilen görevi yapmaya devam eder.

Sınır Değişikliği

MADDE 29. – Kanun Tasarısının 30 uncu maddesi komisyonumuzca 29 uncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Fon Kurulması

MADDE 30. – Bu Kanunda verilen görevlerin gerçekleşmesi ile ilgili olarak Bakanlığın yönetiminde “Mera Fonu” adı ile bir fon kurulur. Fonun gelirleri T.C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğünde açılacak bir hesaba yatırılır. Fonun işletilmesi ile ilgili hususlar yönetmelikle belirlenir.

a) Fonun gelirleri

1. Bakanlık Bütçesinden en az binde bir oranında fona aktarılacak ödenek,
2. Bu Kanuna göre otlatma amacıyla kiraya verilen mera, yaylak ve kışlaklardan yönetmelikte belirtilen usule göre alınacak ücretler,
3. Yurt dışından ithal edilen, canlı hayvanların CIF bedelinin yüzde beş'i ile hayvansal ürünlerin CIF bedelinin, yüzde sekiz'i,
4. Süt işleyen kuruluşlarca; üreticiden satın alınan sütün satınalma bedelinden kesilecek yüzde bir,
5. Yurt içinde yetiştirilen ve satışı yapılan büyükbaş ve küçükbaş canlı hayvanların satış bedelinin satıcıdan alınacak binde biri,
6. Tahsis amacının değiştirilmesi için başvuruda bulunan gerçek ve tüzelkişilerden, tahsis amacı değiştirilen meradan elde olunacak yirmi yıllık gelir esas alınarak, komisyonca tespit edilecek miktarda alınacak ücret,
7. Yayla turizmi amacıyla 20 nci madde çerçevesinde verilecek yapı izinlerinden Valiliklerce tespit edilecek miktarda alınan yapı ruhsat ücretleri ile bu yerlerin yıllık kira bedelleri,
8. Yurt dışından ithal edilen alkollü içki, tütün ve tütün mamullerinin ithal bedelinin yüzde üçü,
9. Çevre Koruma Fonundan, yüzde bir oranından az olmamak üzere Bakanlar Kurulunca aktarılacak miktar,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yönetmelik

MADDE 31. – Bu Kanunun uygulanması ile ilgili hususlar; ilgili bakanlıklar ve kuruluşların da görüşleri alınarak Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.

(Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

10. Her türlü bağış ve yardımlar.

b) Fonun Giderleri

1. Uygulamanın gereği olarak yapılacak yatırım ve harcamalarla gerekli araç, gereç ve malzeme alımları,

2. Mera, yaylak ve kışlakların ıslahı, bakımı ve geliştirilmesi ile ilgili giderler,

3. Yem bitkileri ekilişlerinin geliştirilmesi amacıyla uygulanacak proje giderleri,

4. Uygulama gereği olarak yapılacak eğitim giderleri,

5. Uygulamanın gerektirdiği cari giderler,

6. Bu Kanunun uygulanmasında gerekli olan diğer giderler.

Yönetmelik

MADDE 31. – Kanun Tasarısının 31 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

ALTINCI BÖLÜM

Değiştirilen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 32. – 9.5.1985 tarih ve 3202 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 2 nci maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya özel mülkiyetinde bulunan yabanî fıstıklık, zeytinlik, sakızlık, harnupluk ve makiliklerin alt yapı tesislerini imâr, ıslah ve ihya etmek için gerekli projeleri ve programları hazırlamak, hazırlamak, tasvip edilenleri uygulamak ve uygulamak.”

MADDE 33. – 3.4.1930 tarih ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 159 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 159. – Belediye sınırları içinde sahipsiz arazi mahiyetindeki seyrangâh, harman yeri, koruluk ve bataklıkların ve belediye marifetiyle deniz, nehir ve gölden doldurulmuş olan yerlerin ve yıkılmış kale ve kulelerin metruk arsaları ve enkazının tasarruf, idare ve nezareti kaffei hukuk ve vâcaibi ve varidatı ile beraber belediyelere devrolunur.”

MADDE 34. – 18.3.1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 6. – Birkaç köy arasında müşterek olan sıvat, sulak ve pınar ve baltalık gibi yerler eğer bir köy sınırı içinde kalıyorsa o köyün malı olmakla beraber diğer köyler de eskisi gibi istifade ederler.

Bu gibi müşterek yerler bir köy sınırı içinde kalmıyorsa buralardan istifade eden köylerin müştereken malı olup her köyün sınır kağıdında bu hakları yazılır ve müştereken koruyup eskisi gibi istifade ederler.”

MADDE 35. – 3.5.1985 tarih ve 3194 sayılı İmâr Kanununun 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hazırlanan imâr planı sınırları içindeki kadastral yollar ile meydanlar, imâr planının onayı ile bu vasıflarını kendiliğinden kaybederek, onaylanmış imâr planı kararı ile getirilen kullanma aracına konu ve tabi olurlar.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 32. — 5.4.1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanununun 159 uncu maddesinin çayır ve meralara ilişkin hükmü ile diğer kanunların bu kanunlara aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce mera, yaylak ve kışlaklarla ilgili olarak adli yargıda görülmekte olan davalara devam olunur. Komisyonlar, bu davaların sonuçlanmasını bekler.

Yürürlük

MADDE 33. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler

MADDE 36. – 1) 17.10.1983 tarih ve 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanunun 10 uncu maddesi,

2) 22.11.1984 tarih ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununun 15 inci maddesi,

3) 26.2.1985 tarih ve 3155 sayılı Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin (d) bendi ve 10 uncu maddesinin (c) bendi,

4) 9.5.1985 tarih ve 3202 sayılı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin (d) bendi,

5) 7 Ramazan 1274 tarihli Kanunname-i Arazinin 97, 98, 99, 100, 101, 102 ve 105 inci maddeleri,

Yürürlükten kaldırılmıştır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. – Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürürlük

MADDE 37. – Kanun Tasarısının 33 üncü maddesi Komisyonumuzca 37 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürütme

MADDE 34. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

Prof. T. Çiller

Devlet Bakanı

İ. Tez

Devlet Bakanı V.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

O. Kilercioğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı V.

Ö. Barutçu

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

K. Toptan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

İ. Tez

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tanır

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürütme

MADDE 38. — Kanun Tasarısının 34 üncü maddesi Komisyonumuzca 38 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı V.

E. Ceyhan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bay. ve İskân Bakanı V.

M. Moğultay

Ulaştırma Bakanı

Y. Topçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

E. Faralyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek